

سومین نوع «ردیفِ صداهای سِری» در جهت مخالف قائم سری اصلی است که آن را «معکوس» (Inversion) می‌نامند و سرووازه (Acronym) آن حرف I است: معکوس (Inversion) مثال ۱۰

I (Inversion) معکوس سیری اصلی

۰ ۱۱ ۹ ۳ ۱۰ ۱ ۸ ۲ ۵ ۴ ۷ ۶

(12)

نوع چهارم «قهرایی معکوس» (Inversion of Retrograde) با سرووازه

RI «معکوس قهرایی» (Retrograde of Inversion) با سرووازه I.R است: مثال ۱۱

R.I قهرایی معکوس سیری اصلی

۶ ۷ ۴ ۵ ۲ ۸ ۱ ۱۰ ۳ ۲ ۱۱ ۰

(12)

I.R معکوس قهرایی سیری اصلی

۶ ۷ ۴ ۵ ۲ ۸ ۱ ۱۰ ۳ ۲ ۱۱ ۰

به طوری که ملاحظه می‌شود:

بین دو حالت اخیر از نظر مقدار نیم‌پرده‌ها و ترتیب و مبنای آنها تفاوتی وجود ندارد جز این‌که دوّمی یک اکتاو بالاتر است.

تم و چهارم به پنجم به فاصله چهار نیم پرده به پایین و صدای هشتم به م و پنجم به ششم نیز به فاصله نیم پرده به بالا حرکت کرده‌اند که یف قهقرایی آن به این شکل است:

مثال ۶۳

دیگر این «تقارن» آن است که اگر صدای‌های اول و دوم، نیم پرده بالا اند صدای‌هایدوازدهم و یازدهم نیم پرده پایین آمده باشند و بقیه نیز به بن ترتیب قرار گیرند.

مثال ۶۴

وبرن (Webern) علاوه بر این ابتکار، به منظور ایجاد کوچک‌ترین مل ساختار «ملدی» (Melody) و «هارمنی» (Harmony)، «ردیف» را قسمت‌های کوچک‌سه‌تایی به نام «سلول» (Cell) تقسیم کرده و از میان می صدای‌های گام «کرماتیک» (Chromatic) صدای‌ای را انتخاب نموده هر یک از دسته‌های سه‌تایی صدای، حالت‌های چهارگانه ردیف را در خود داشته باشند:

نت» (Clarinet) از ضرب دوم تقلید شده است. این روش یکی از ت موسيقى «پلی فېيک» (Polyphonic) به شمار می‌رود. مثال ۳۹

Allegretto $\text{♩} = 108$

Flute

Clarinet in C

Fl.

Clr.

ارتباط

a

Fl.

Clr.

p

mf

6

p

دیگر از روش‌ها، استفاده از «معکوس» (Inversion) «ردیف» و سپس «ردیف اصلی» (Principal) به صورت متناوب در یک

صدای پویا (مجدوب) = ❶ صدای ایستا (جادب) = ❷

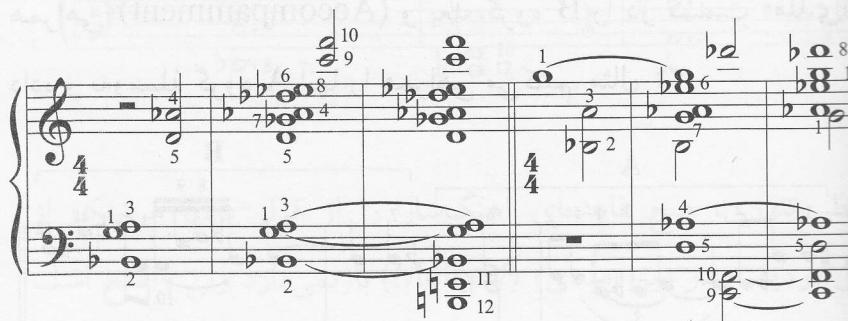

مگر آنکه طبق «اصلِ دافعه» (Repulsive) عمدًا جذب آنها ر عوض کنند. مثلاً در گام «دُدی بزرگ» (C Major) که صدای «فا» (Fa) «مجدوب» (Attracted) صدای «می» (Mi) است اگر آن را به صورت «کُرماتیک» (Chromatic) «دیز» (Dièse) کنند، به جای صدای «می» صدای «سل» (Sol)، آن صدا را به خود جذب می‌کند، به این معنا که صدای «فا» (Fa)، آن صدا (یعنی فا♯) را از خود دفع کرده و در نتیجه به صدای سُل (Sol) می‌پیوندد.

لازم به یادآوری است که در این نوع موسیقی، با این‌که صدای «فا» # در روی «پیانو» (Piano) با صدای «سل ♭» متراff (Enharmonic) است ولی «سل ♭» در «مايه» (Tonality) های دیگر «نقش» (Function) دیگری دارد. مثلاً اگر در گام «رُط بزرگ» (D Flat Major Scale) باشد به عنوان صدای «پویا» (Dynamic) به صدای «فا» (Fa) می‌پیوندد، در صورتی که با «نقش» (Function) «فا» #، به عنوان صدای «مجدوب» (Attracted) به صدای «سل» (Sol) جذب می‌شود.

به این ترتیب «فاصله» (Interval) ڏ ← سُل # به عنوان «فاصله نامطبوع» (Augmented Fifth) «پنجم افزوده» (Dissonant) با ڏ ← لاط به عنوان (Minor Sixth) «ششم کوچک» (Consonant Interval) «فاصله مطبوع»

طور که ملاحظه می‌شود ترتیب قرار گرفتن «ردیف» (سِری) نُت‌ها در رعایت شده است ولی مقدم و مؤخر بودن آنها در سطح قائم آکردها تیار آهنگ‌ساز است مثلاً در میزان اول مثال ۳۱ نخستین نُت «ردیف» ر زمانی قبل از دومی و سومی (که در یک زمان شنیده می‌شوند) و می و پنجمی نیز در یک زمان آمده، ولی ششمی که زمان اجرایش باید بعد از آنها باشد در جای صحیح خودش قرار دارد. مثال ۳۲

این نمونه، تمامی آکردها از ترتیب صدای «ردیف» (Row) یا «Série) به وجود آمده‌اند ولی اگر بخواهیم «ملدی» (Melody) نیز با آکردها باشد چه کنیم؟ راه حل این است:

از هر تصمیم، اصواتِ ردیف را به دو دسته بزرگِ شش‌تایی A و B س به سه قسمتِ چهارتایی و چهار قسمتِ سه‌تایی تقسیم می‌کنیم که سمت‌ها با «اعدادِ رومی» (Roman numerals) مشخص شده‌اند:

Shiraz-Beethoven.ir